

ЧЕРВОНЕ Запоріжжя

ОРГАН ЗАПОРІЗЬКОГО ОБКОМУ І МІСЬККОМУ КП(б)У
ТА ОБЛАСНОЇ РАДИ ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ

№ 1 (6283)

СУБОТА, 1 січня 1944 року

Ціна 20 коп.

НАКАЗ ВЕРХОВНОГО ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧОГО Генералові армії ВАТУТИНУ

Війська 1-го Українського фронту, ін-
рейшовши в наступ на Житомирському нап-
риамі, прорвали оборону німців і за 6 днів
упертих боїв наприкінці 29 грудня просу-
нулися вперед від 50 до 100 кілометрів,
розширивши прорив до 300 кілометрів по
фронту.

В ході наступальних боїв наші війська
розвили вісім танкових дивізій під час, серед
яких танкові дивізії СС «Адольф Гітлер» і
«Райх» та 14 піхотних дивізій.

В результаті успішного наступу війська
фронту оволоділи містом і крупним залі-
вничним вузлом Коростень, містами Воло-
дарськ-Волинський, Червоноармійськ,
Черняхів, Радомишль, Коростишев, міс-
том і важливим залізничним вузлом Казя-
тин, містом Сквира і захопили понад 1.000
інших населених пунктів.

В біх відзначилися війська генерал-
полковника Москаленко, генерал-лейте-
нанта Черняховського, генерал-лейтенанта
Пухова, генерал-полковника Гречко,
генерал-лейтенанта Жмаченко, генерал-
полковника Лесенідзе, генерал-майора
Афоніна, генерал-лейтенанта Людківського,
генерал-майора Кирюхіна, танкісти гене-
рал-лейтенанта Рибалко, генерал-лейте-
нанта танкових військ Катукова, генерал-
лейтенанта танкових військ Кравченко,

генерал-лейтенанта танкових військ Полу-
боярова, генерал-майора танкових військ
Панфілова, генерал-лейтенанта танкових
військ Гетмана, генерал-майора танкових
військ Іванова і артилериста генерал-
лейтенанта артилерії Турбіна, генерал-
майора артилерії Іванова, генерал-лейте-
нанта артилерії Корнашевілі, генерал-ма-
йора артилерії Фролова, генерал-лейте-
нанта артилерії Королькова, полковника
Гусєва і полковника Міннюкова.

На відзнаку здобутої перемоги з'єднан-
ня і частин, які найбільше відзначи-
лися в боях, а також командний склад, що
відзначився, представити до нагородження
орденами.

Сьогодні, 30 грудня, о 22 годині столи-
ця нашої Батьківщини Москва сяють
добресніми військам 1-го Українського фро-
нту, що прорвали оборону німців, — двадцять-
ма артилерійськими залипами з двохсот
двадцяти чотирьох гармат.

За відмінні бойові дії ОГОЛОШУЮ
ПОДЯКУ всім керівникам Всіх військ, які
приймали участь в боях під Коростенем,
Житомиром і Казятином.

Вічна слава героям, що полягли в бо-
боротьбі за свободу і незалежність нашої
Батьківщини!

Смерть німецьким загарбникам!

*Верховний Головнокомандуючий
Маршал Радянського Союзу Й. СТАЛІН.*

30 грудня 1943 року.

Новорічна промова Голови Президії Верховної Ради СРСР тов. М. І. Калініна на 1944 рік

Дорогі товариши!
Громадяни Радянського
Союзу!

Робітники і робітниці, кол-
госярі і колгоспниці! Радянська ін-
дустрія! Бійці, командири і пілотпрацівники
Червоної Армії і Всесвітньо-Мор-
ського флоту! Партизани і
партизанки! Жителі радянсь-
ких районів, тимчасово захоп-
лених німецько-фашистськими
окупантами! Поздоровляю вас
з наступним Новим Роком.

Товариши, втрате зустрічас-
ьши країна новий рік в умо-
вах жорстокої боротьби з ні-
мецьким фашизмом. Всі інтереси і думки нашого народу
зв'язані з війною, а народна
енергія і прагнення скрівовані
до одної великої патріотичної
цілі — до скорішого вигнання
ворога за межі Радянського
Союзу, до перемоги над ні-
мецькими загарбниками.

Цілком природно, що сьо-
годні, в день наступного но-
вого року, кожен радянський

громадянин ставить перед со-
бою питання — що нам зроб-
лено за минулій рік і в пер-
шу чергу на фронті боротьби
з німецькими загарбниками?
Треба прямо скласти, — зроб-
лено багато. Звичайно, це мен-
ше, ніж нашо бажання — пов-
ністю очистити радянську те-
риторію від фашистських роз-
бійників, але все ж наші восині
успіхи величезні.

Минулій рік був роком корін-
ного перелому в ході війни. По-
чаток 1943 року ознаменувався
історичною перемогою наших
військ під Сталінградом, а
зітто — другою великою перемо-
гою під Курськом і Бєлгородом.

В результаті наступальних
операций Червоної Армії дві

третини тимчасово зайняті
німцями території визволені
від ворога; Червона Армія ви-
зволила від німців Краснодар-
ський і Ставропольський край,
Калмикію і Кабардино-Балка-
рію, Воронізьку, Курську, Рос-
товську, Смоленську, Сталін-

градську області. Визволена
від німецької кабаїї Ліво-
бережна Україна з II великим
по чисельності населенням і
промисловому значенню обла-
стями: Сталінською, Ворошилов-
градською, Харківською, Полтав-
ською, Сумською, Чернігівською.
Очищена від німців більша
частина Дніпропетровської і
Запорізької областей з облас-
ними центрами Дніпропетров-
ським і Запоріжжям. Визво-
лена також частина Київської,
Кіровоградської, Житомирської
і Миколаївської областей.

Понад тридцять районів Го-
мельської, Могилівської, Вітеб-
ської і Поліської областей Біло-
руссії і області центр — місто
Гомель очищені від німецьких
загарбників.

Це говорить про серйозну
поразку німецької армії на
радянському фронті протягом
1943 року.

З Новим 1944 Роком, товариши! —
роком, що несе смерть і розплату
німецько-фашистським загарбникам,
мир і щастя трудящим нашої
батьківщини і народам поневоленої
Європи!

ВРУЧЕННЯ МАРШАЛУ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ Й. В. СТАЛІНУ ОРДЕНА СУВОРОВА І СТУПЕНЯ

Голова Президії Верховної Ради СРСР тов. М. І. Калінін
вручив учора, 30 грудня, орден Суворова I ступеня Маршалу
Радянського Союзу Й. В. Сталіну, нагородженню за пра-
вильне керівництво операціями Червоної Армії у Вітчизняній
війні проти німецьких загарбників і досягнуті успіхи.

(ТАРС).

Снакієво, металургічний завод. товаришам Губкіну, Бичковському

Гаряче поздоровляю робітників, інженерів, техніків і
службовців Снайдівського металургічного завodu з усішніми
відбудуваннями і вводом в дію двох доменних печей.

Своєю зразковою роботою ви поклав початок відбудові
чорної металургії Донбаса і довели, що важке завдання
відбудування промисловості — ліквідації наслідків варварського
хазяйнування німців — може бути вирішено в короткий строк.

Важко вам дальніших успіхів у вашій роботі!

Й. Сталін.

НОВОРИЧНИЙ ПРИВІТ ВІД ЗЕМЛЯКІВ

ІСТОРІЯ Н. Колектив заводу ім. Барабанова під час вітас
своїх земляків-запоріжців з першим новим роком від-
значивши від німецької окупації. Барабанці з радістю роз-
казують свої паді з вами на остаточну перемогу над ворогом.

Щоб допомогти скоєні відбудувати зруйновані підприє-
мства Запоріжжя, колекція заводу відправила в подарунок
вам декілька вагонів інструменту.

А. А. Москаленко, М. С. Недан.

(Закінчена на 2-й сторінці)

ЧЕРВОНЕ
Запоріжжя
за 1944-1945-1946
22 листопада

Новорічна промова Голови Президії Верховної Ради СРСР тов. М. І. Калініна на 1944 рік

(ЗАКІНЧЕННЯ)

Одним із серйозних успіхів нашої Червоної Армії за минулий рік, безперечно, є форсування Дніпра, визволення міста Києва, утворення і розширення пізнатару на Правобережній Україні. Німці особливо чікають за Дніпро, як важливіший рубіж оборони, але Червона Армія збиває їх з цих позицій і нестомно гонить на захід до радянських кордонів, глибоко вчинюючись в вімецьку оборону.

Удари, завдані Червоною Армією фашистським загарбникам, потроху претерпівають голови не тільки німецького командування, але і всієї керівної зграї гітлерівців. Забути Урал, бакинська пафта, втрачене сказ до оточення Москви і, що особливо знаменно, свою країну стратегією німці стали вважати «еластичний відступ», «скерочення лінії фронту». Таке пояснення провалу воєнних планів німців сміховинне, але, очевидно, що у німецького командування кращого пояснення нема. А на нема, як говориться, суду нема. Що ж торкається так званого німецького «еластичного відступу», то Червона Армія знає, що ні одного метра радянської землі німець добровільно не залишася. Його доводиться в упертих боях вивізти з радянської території, що з днія на день і робить наша армія.

Вірними помічниками Червоної Армії є наші славні партизани і партизанки. Вони роблять велике діло, нещадно знищуючи ворога.

Справедливість вимагає сказати, що успіхи Червоної Армії на фронтах багато в чому забезпеченні самовіданою працею радянських людей на фабриках і заводах, в шахтах і рудниках, на транспорті і в сільському господарстві. Робітники, колгоспники, радянська інтересніця, всі пароди Радянського Союзу працювали в цьому році ще з більшим усвітом, постачаючи свою Армію всім необхідним, і кращою нагородою за енергію, ентузіазм і проявлення високого патріотичного об'єзку радянських людей в труді с оцінкою роботи радянського тилу, дана Верховним Головою командуючим Маршалом Радянського Союзу товарищем СТАЛІЦІМ.

В цьому році паралельно з ударами Червоної Армії наші союзники також вели безперервну боротьбу з німецько-фашистськими військами. Англо-американські війська вигнали німців з Північної Африки, Сіднії, Сардинії, Корсіки. Зараз боротьба перенесена в Італію, де союзні війська неутильно просуваються вперед до столиці Італії — Риму. Ефективно працювали англо-американські авіація, руйнуючи військово-промислові об'єкти Німеччини.

Найсильніший союзник Німеччини в Європі — Італія капітулювала, а італійський народ все більше і більше втягується до боротьби з німцями.

Спільна боротьба проти німецького фашизму привела до тісного політичного зближення союзників.

Московська конференція, що відбулася наприкінці жовтня цього року, в якій прийшли участь міністри закордонних справ Сполучених Штатів Америки, Англії і Радянського Союзу, забезпечила подальше ділове зближення союзників і проклали шлях до зустрічі керівників союзних країн.

З 28 листопада по 1 грудня відбулася конференція керівників трьох союзних держав — Голови Ради Народних Комісарів СРСР товариша Сталіна, Президента Сполучених Штатів Америки та Президента Франції Чарльза де Голля.

На Вітебському напрямі наші війська вели наступальні бої, в результаті яких вибили противника з кількох сильно укріплених опорних пунктів його оборони і перерізали шосе Вітебськ — Орша.

Війська 1-го Українського фронту, в результаті сміливого маневру і рішучого штурму, оволоділи обласним центром України містом і залізничним вузлом Житомир, а також з боями зайняли більше 150 населених пунктів, в тому числі районний центр Вінницької області місто Погребище, великі населені пункти Лучинки, Красностав'є, Колцівка, Остапівка, Радгоща, Бондарівка, Ушиця, Сушки,

тів Америки п. Рузельта, Президент-Міністра Великобританії п. Черчілля — в Тегерані. Парада ввійшла в історію, як Тегеранська Конференція трьох великих держав світу.

Дійсно, Тегеранська конференція є величезною подією наших днів, історичною віхою в боротьбі з німецьким агресором. Всі зусилля німців по роз'єднанню свободолюбивих народів рухнули. Керівники трьох великих держав прийшли до певної згоди в спрахах війни і мирі. Прийшли саме до того, що жадають народні маси в окупованіх країнах, що настраждалися під гнітом німецького чобота.

Великим вкладом в справу боротьби з німецькою агресією є укладений нещодавно між Радянським Союзом і Чехословачкою республікою договір про дружбу, взаємну допомогу і післявоєнно співробітництво.

Отже, товариши, наші успіхи за 1943 рік величезні.

Але для повної перемоги над ворогом всім нам необхідно, як на фронті, так і в тилу, слідувати заклику вождя, напружити всі сили, енергію і волю для досягнення цієї цілі.

Товариши! Громадянини і громадянки Радянського Союзу! Біці, командири і політизатори! За дорученням Радянського Уряду і Центрального Комітету нашої партії поздоровлюю вас з Новим Роком!

Товариши! Сьогодні війська 1-го Українського фронту взяли місто Житомир.

Хай живе наша Червона Армія, яка під водійством Маршала Радянського Союзу товариша Сталіна в новому 1944 році завдасть остаточного удара фашистським загарбникам і повністю очистить від них територію Радянського Союзу!

З Новим Роком, товариши!

Вручення вірчих грамот Голові Президії Верховної Ради СРСР тов. М. І. Калініну Надзвичайним Посланником і Повноважним Міністром Австралійського Союзу паном Д. Малонеєм

29 грудня 1943 року о 1-й годині дня в Кремлі Голова Президії Верховної Ради СРСР тов. М. І. Калінін прийняв Надзвичайного Посланника і Повноважного Міністра Австралійського Союзу п. Д. Малонея, який вручив свої вірчі грамоти.

Пана Д. Малонея супроводжували радник міністра п. Е. Оффісер, Секретар Міністра п. Ш. Хейден, 2-й Секретар Міністра п. Д. Макмілан, аташе п. В. Дуван і Е. Дженнінгс і аташе по пресі п. Д. Фішер.

При врученні вірчих грамот були присутні Заступник Народного Комісара Закордонних Справ тов. В. Г. Деканозов, Секретар Президії Верховної Ради СРСР тов. О. С. Горкін, Завідувач 2-м Європейським відділом НКЗС тов. К. В. Повіков і в. о. Завідувача протокольним відділом НКЗС тов. П. А. Бушев.

Щідя врученні вірчих грамот тов. М. І. Калінін извесі більші з паном Д. Малонеєм.

С НОВЫМ ГОДОМ, С НОВОЙ СЛАВОЙ!

Пробоють часы, Отчизна встретит,
Еще один великий год,
А год ушедшій, сорок третий,
Навек в историю войдет.

Его мы вспомним добрым словом
Среди других военных лет,—
Он шел геройским и суровым
Путем решительных побед.

И наши люди боевые
Не позабудут тех минут,
Когда Москва дала впервые
В честь наших воинов салют.

Когда над Родиной большой
Он прозвучал, как вешний гром,—
Мы ощутили всей душою
Бои великий перелом.

Страна восторженно встречала,
Успехи армий и фронтов,
И слово Сталина венчало
Дела дивизий и полков.

Под гром салютов шагом твердым
Прошли мы сорок третий год,
Пускай же нас сорок четвертый
К победе полной приведет.

Готова к битвам и походам
Великих воинов семья.
Вперед, на запад! С Новым Годом!
И с новой славою, друзья!

В. Лебедев-Кумач.

ВІД РАДЯНСЬКОГО ІНФОРМБЮРО

Оперативне зведення за 31 грудня

Протягом 31 грудня на захід від Невеля наші війська вели наступальні бої, в ході яких зайняли більше 60 населених пунктів і серед них Астрилово, Аляблево, Мишово, Балакирево, Мосьєво, Велике Село, Погребище, Городище, Щербаки, Демешкино, Копачево.

На Вітебському напрямі наші війська вели наступальні бої, в результаті яких вибили противника з кількох сильно укріплених опорних пунктів його оборони і перерізали шосе Вітебськ — Орша.

Війська 1-го Українського фронту, в результаті сміливого маневру і рішучого штурму, оволоділи обласним центром України містом Житомир, а також з боями зайняли більше 150 населених пунктів, в тому числі районний центр Вінницької області місто Погребище, великі населені пункти Лучинки, Красностав'є, Колцівка, Остапівка, Радгоща, Бондарівка, Ушиця, Сушки,

Стара Буда, Вацлавполь, Колодіївка, Вишполь, Вериси, Піски, Вертокіївка, Кодня, Скаківка, Великі Ніжгурці, Журбинці, Немеринці, Старостинці, Новофастів, Шаліївка, Шамрайківка, Пологи, Тростянська Новоселиця, Степанівка і залізничні станції Лучини, Ємельянівка, Пряжево, Кодня, Махаринці, Растовиця, Зарубинці, Ржевуська.

У вигині Дніпра на захід від Запоріжжя наші війська продовжували весни наступальні бої, в ході яких зайняли кілька населених пунктів і серед них Олександрівка, Красний, Катєщино, Владимиривський, Миролюбівка, Жмеринка.

На інших ділянках фронту — розвідка та артилерійсько-мінометна перестрілка.

Протягом 30 грудня наші війська на всіх фронтах підбили та знищили 65 німецьких танків. У повітряних боях і вогнем зенітної артилерії збито 14 літаків противника.

НА ВИЗВОЛЕНІЙ ЗЕМЛІ

ЧЕРВОНИЙ АРМІЙ І КРАЇНІ

Світлу радість вільного білянського життя повернула героїчна Червона Армія трудащим нашої області в 1943 році. В подавку за своє визволення спіл гітлерівського ярма колгоспники нічого не шкодують, щоб допомогти Батьківщині в скорішому розгромі південно-фашистських загарбників. Найискравіший вираз це знайшло в створенні хлібних резервів для фронту і тилу.

На 1 січня 1944 року колгоспи і колгоспники дали державі велику кількість хліба, в тому числі біля 4 міліонів пудів предали з своїх запасів і особистих запасів.

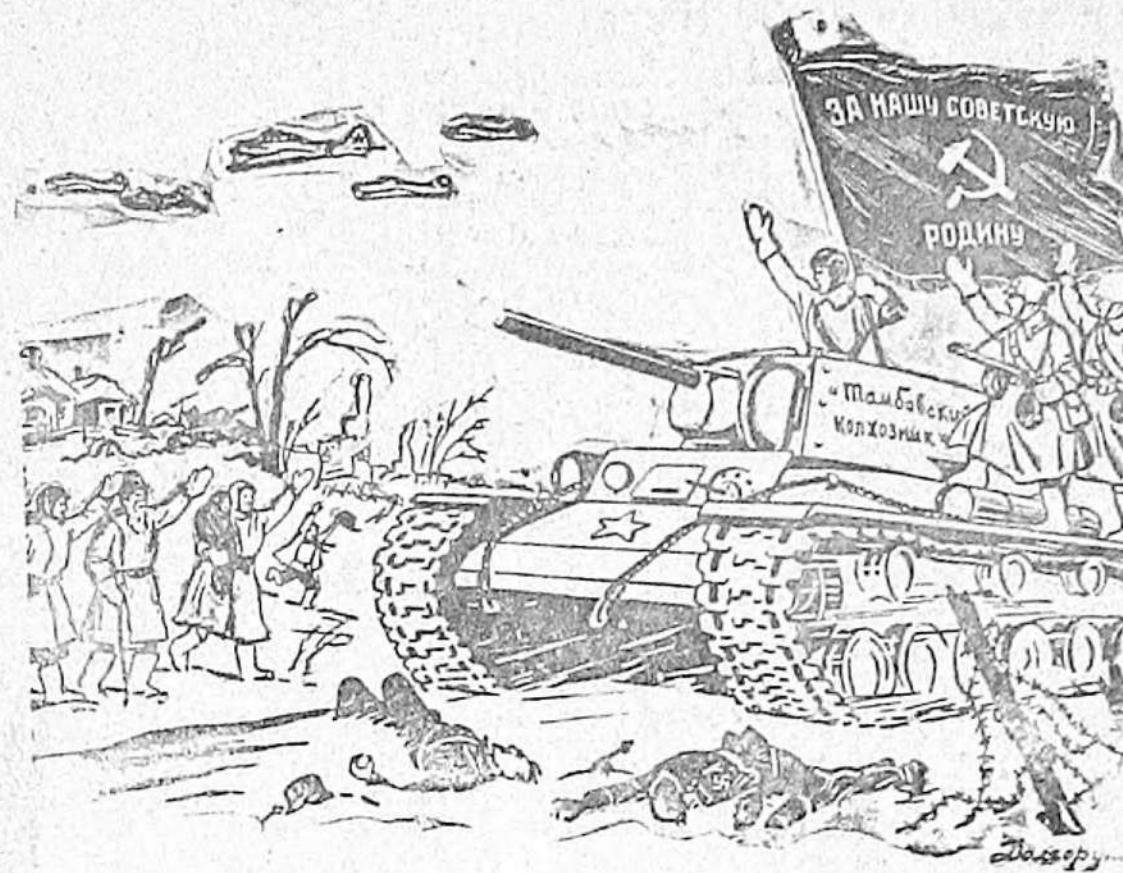
Цайкраще допомагають Червоній Армії в цьому відношенні Оспіченківський, Чернігівський і Андріївський райони, які дуть перед в організації масового хлібопродажу.

ДОПОМОГА ФРОНТУ

Колгоспники артілі «Авангард», Пологівського району, широко розгорнули відбудову свого господарства і допомогу фронту. Тут уже організовано молочно-товарову та птахівницю ферми. Колгоспники збудували новий мілив і олійницю. Для військових частин перевезено більше 1.800 пудів зерна.

Авангардівці продали державі 5.000 пудів хліба.

С. Білан,
голова колгоспу.

МОЛОДЬ ЗА РОБОТОЮ

До зброї стали сотні комсомольців, щоб гнати ворога геть на захід від рідного Запоріжжя. На місце тих, що пішли на фронт, стала до комсомолу нова молодь. Її можна бачити всюди і скрізь: на відновлені заводів і фабрик, на відбудові школ і лікарень. Щоб місто дихало на новій груді — комсомольці ідуть на відбудову залязничних мостів, зруйнованих війцями. 900 дівчат і хлопців Сталінського району будують мости, щоб скоріше з'їздити обласний центр зі всіма районами, містами і селами.

Госпіталь — теж рідна справа комсомольців. Треба, щоб він був якайкраще устаткований.

І молодь з великою любов'ю

готує приміщення для госпітalia. Дівчата миють підлоги, дістають квіти, збирати літературу. Три тисячі тарілок, ложок, виделок, 50 пухових подушок, 730 книжок зібрали комсомольці району для свого підшефного госпітая. Молодь відходня відвідує поранених воїнів Червоної Армії. Комсомольці приходять до пацієнтів з книжками, свіжими газетами, патефоном. Поранені завжди привітно зустрічають — Марію Йщенко, Раю Довбішеву, Марію Лепченко і багатьох інших, які завжди допоможуть і дист написати до рідин, і прочитають цікаву книжку, і про новини міста розкажуть.

Нема такого пункта у відбудовчому житті міста, де б не

працювали з запалом комсомольці. Для безперебійного постачання населення хлібом потрібні лантухи. Молодь відправляється на збір мішкотарі — 756 лантухів приносить молоді ентузіасти. А щоб ліварно-механічний завод працював на повний хід, дев'ять недільніків організовують комсомольці, забезпечують завод необхідним інструментом.

З двору в двір, з квартири в квартиру ідуть комсомольці-агітатори. Вони несуть останні новини з фронту Вітчизняної війни. Успіхи героїчної Червоної Армії піднімають труженників тилу на ще більш самовіддану працю.

Довжинок,
секретар Сталінського
райкому ЛКСМУ.

ВИСТАВКА ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ

Запорізький обласний історичний музей готовує велику виставку, яка відобразить економічний і культурний розвиток нашої області до війни, руйнування і звірства гітлерівських людоєдів під час окупації і широкий розмах відбудовчої роботи після звільнення області від німецьких загарбників.

Пад художніми роботами для виставки працює ряд художників — т.т. Сагайдак, Фастов, Федянін та інші.

ДІТИЧИЙ БУДИНОК ДЛЯ СІРІТ

Недалеко від міста Гуляйполе в мальовничій місцевості відкрито будинок для дітей-сиріт.

Цей будинок розраховано на 150 дітей.

НОВОРИЧНІ ЯЛИНКИ

КУЙВІШЕВО. (По телефону). Ічерші раз з часу німецької окупації вільно і разомно зустрічає новий рік дітвора району.

В чесовій середній школі села Гусарівка красується велика ялинка, оздоблена іграшками та іншими прикрасами. Колгоспи села виділили продукти для приготування дітям ласощів.

Новорічні ялинки влаштовано також в школах сіл Мар'яївки, Попівки та інших.

...Німець шаленів. Герр Кеслер не знаходить собі місця.

Ну, ви тільки подумайте: він тут позив владика не тільки над маманами, але й над життям людей. Він, герр Кеслер, — комендант і директор заводу!..

І, не зважаючи на це, він нічого зробити не може.

За останній час на заводі було чотири великих аварії і безліч малих.

Нікак він не міг зважути, чого де так виходить: люди працюють по дванадцять і більше годин, а на складі — нічого немає. Ізбіже вся продукція іде на звалище. Одна гора зіпсованого металу лежить на подвір'ї...

Українська приказка каже, що у німці жунаи куди, а розум туцні. Він ніак не міг зважути, що кожен цех виставляє чергового, який за залегідь подавав умовний знак про те, що йде комендант, і тоді всі робітники, які досі займалися хто чим хотів, побили виглад, що вони «правдають». Герр комендант мігувався цією картиною слух-

ніості, а вони в цей час з великими старанням робили... брак.

Так було аж до того часу, коли герр Кеслер повинен був дати «ірапа» за Дніпро. Всю свою здобу, всю свою любов на цей «зачарований» завод він більше німець в фугасі під корпуси і машини, власними руками ніячів верстаги, будучи цевними, що віколи вже підпорядмство не буде давати продукції...

... Та не зважаючи на це, завод працює. З руїв, із попеци постас що підприємство, яке відбудовують свії робітники, іх число значно збільшилось. Допомагати відбудовувати завод прийшли старий-пенсіонери, а також молодь.

Уже майже три місяці працюють ливарний, ковальський цехи. Відбудовано механічний цех, силову станцію. Встановлено нове устаткування — молот системи «Аякс», горни, преси. Завод виконує замовлення інших підприємств, які відбудовуються, вицускає предусти широкого змітку — може, ви-

МЕТАЛІСТИ

людей. Срібним потоком тече метал в опозиції.

Їх виготовляли старі формувальники т.т. Рябко, Литвиненко, Устимов, Яременко. Вони прийшли на завод лише тоді, коли німців було вигнано геть. Півтори — дівіори щоденно — ось хвія міра самовідданої праці.

— Ми склали графік відбудови заводу, — розповідає тов. Миронов. — Але життя, ентузіазм робітників опереджує найущільнініші наші строки. Ми перевиконуємо графік. З нового роботи завод буде давати продукцію в обсязі довоєнного рівня.

На заводі «Червоний металіст», оновленому працюють звільнені люди від німецького рабства, знову була нове, радянське життя.

Незламна воля металістів. Вона не покорилася відому німцеві, хоч він був обібросани з ніг до зубів і загрожував смертью.

Ця воля, міцна як метал, владно покликав до життя руїн і завод, що постас з цих руїн, вже тепер дас продукції більше, ніж він міг

вініці, коли він був цілий.

Німці за кожному своему броці образжали наш великий народ, всілько замагалися привезти його гідність, знищували історичні та бульгурні пам'ятники. В Гуляйполі вони звали величний пам'ятник В. І. Леніну, зроблений з чаузи. Вони понівечили його і привезли на завод, щоб переплавити у загранці. Негідник Кеслер знищив і ту гігізову форму, в якій було відлито скульптуру. Німецькі вандали думали, що на цьому все позічено. Але металісти — Андрій Маркович Семенюта, Микола Васильович Шевка, Петро Федорович Усатенко та інші приховали цю дорогу святыню. За це Ім загрожувала смерть, але вони ховали дорогий образ вождя, як у саному серці ховають надію про визволення, мрію про щастя.

І сьогодні відновлені пам'ятники вождю красується на тім же місці в саду, як відіння кращих ірицій людства і незламної волі радянських людей перемогти незваниого ворога. В. Горшковський. М. Гумілевський.

